

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2020,

**kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění,
ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

V § 5 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 15/1993 Sb., zákona č. 161/1993 Sb., zákona č. 324/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 149/1996 Sb., zákona č. 48/1997 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 138/2001 Sb., zákona č. 49/2002 Sb., zákona č. 176/2002 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 455/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 438/2004 Sb., zákona č. 123/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 117/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 138/2011 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 369/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 342/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 109/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 200/2015 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 297/2017 Sb., zákona č. 134/2020 Sb. a zákona č. 231/2020 Sb., se doplňuje odstavce, který včetně poznámky pod čarou č. X zní:

„(4) Od pojistného podle odstavce 1 se před odvodem odečte částka ve výši náhrady mzdy nebo platu, která zaměstnanci náleží podle zvláštního předpisu za činnost dárce při odběru krve nebo aferéze nebo za činnost dárce dalších biologických materiálů.^{X)}“.

---

^{X)} § 203 odst. 2 písm. d) a e) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. II **Účinnost**

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2021.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Dle současné právní úpravy mají zaměstnanci právo na pracovní volno a náhradu svých příjmů ve dnech, ve kterých bezpříspěvkově darovali krev. Náhradu jsou těmto dárčům povinni poskytnout jejich zaměstnavatelé, čímž nesou toto břímě v zájmu celé společnosti.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Důvodem předložení návrhu zákona je jednak dlouhodobý nedostatek dárců krve, kteří chodí darovat krev nebo její složku „bezpříspěvkově“ (tj. není jim poskytována žádná finanční úhrada s výjimkou úhrady prokázaných cestovních nákladů spojených s odběrem, tak i snaha o spravedlivější uspořádání vztahů mezi dárci krve, jejich zaměstnavateli (jsou-li dárci zaměstnanci) a státem.

V současnosti totiž zaměstnavatelé bezpříspěvkových dárců krve nesou na svých bedrech náklady spojené s účastí svých zaměstnanců - dárců na odběru. Právě zaměstnavatelé jsou povinni zaměstnancům na základě § 203 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, poskytnout pracovní volno a náhradu jejich příjmu. To je ale s ohledem na skutečnost, že odběr krve je v případě bezpříspěvkových dárců krve úkonem v obecném zájmu, velmi problematické.

Podle přesvědčení navrhovatelů by tyto náklady neměli nést zaměstnavatelé, ale stát, resp. veřejné rozpočty, konkrétně systém veřejného zdravotního pojištění. Do něj by zaměstnavatelé měli odvádět pojistné, jehož výše bude snížena o výši náhrady, kterou zaměstnancům - bezpříspěvkovým dárčům poskytují. Výhodou tohoto uspořádání je - kromě spravedlivějšího rozložení ekonomické zátěže mezi jednotlivé aktéry - také posílení motivačních prvků.

Za existence stávající úpravy předkladatelé zaznamenali případy, kdy se zaměstnavatelé stavěli k účasti svých zaměstnanců na odběru krve velmi zdrženlivě, a to ze zcela zřejmých důvodů: nepovažovali za spravedlivé, aby byl tento úkon v obecném zájmu hrazen z jejich soukromých prostředků. Předložený návrh tento nedostatek řeší a může tak přispět ke zvýšení počtu dárců krve v ČR i ke zlepšení postavení dárců stávajících ve vztahu k jejich zaměstnavatelům (což může omezit i pravidelný úbytek dárců krve, na němž se kromě věku či nemoci může projevovat i určitý problém s uvolňováním dárce k odběru ze zaměstnání).

Dle *Stanoviska a doporučení Společnosti pro transfuzní lékařství k budování registru dárců krve a krevních složek pro zajištění „národní soběstačnosti“ (odhad velikosti registrů a potřebného počtu dárců krve)* (dostupné na https://www.cervenýkriz.eu/cz/bdk_dokumenty/STL_pocet_darcu.pdf) chybí v České republice téměř 50 000 dárců krve z celkového optimálního počtu dárců (300 000 dárců), což je velmi znepokojivé.

Navrhovaná právní úprava nemá negativní dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Právní úprava je zcela v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami

Návrh novely zákona je slučitelná s předpisy Evropské unie, judikaturou orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Předložená právní úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava má finanční dopady na systém veřejného zdravotního pojištění. Pokud bychom předpokládali, že všichni bezpříspěvkoví dárci jsou zaměstnanci a v České republice se ročně provede kolem 620 000 odběrů plné krve a odběrů krevní plazmy a dále vycházeli z průměrné mzdy, pokles odvodů do systému veřejného zdravotního pojištění by byl ve výši přibližně 990 mil. Kč. Nicméně ne všichni tito dárci jsou zaměstnanci. V České republice je přibližně 1 mil. OSVČ a necelých 5 mil. zaměstnanců. Část dárců krve je studenty a část OSVČ, tedy lze předpokládat, že dopad na systém veřejného zdravotního pojištění by byl přibližně v 50 - 75% výši, tj. 500 - 750 mil. Kč.

Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že tento dopad je vyvážen obecným zájmem na dostatečných zásobách darované krve a ochotě zaměstnavatelů uvolňovat své zaměstnance pro účely odběru.

Nepředpokládá se finanční dopad na ostatní veřejné rozpočty. Navrhovaná právní úprava má pozitivní dopad na podnikatelské prostředí ČR.

Návrh zákona nemá sociální dopady a dopady na životní prostředí.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nemá žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Předložený návrh novely zákona nezvyšuje korupční rizika.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost státu nebo obranu státu

Předložený návrh novely zákona nemá dopad na bezpečnost státu nebo obranu státu.

Zvláštní část

K čl. I

Navrhuje se, aby si zaměstnavatelé před odvodem pojistného na veřejné zdravotní pojištění mohli od jeho výše odečíst částku náhrady mzdy/platu, kterou vyplatili zaměstnanci dle zákoníku práce za den, ve kterém zaměstnanec absolvoval bezpříspěvkový odběr krve či aferézu.

K čl. II

Nabytí účinnosti zákona se navrhuje stanovit na den 1. července 2021. S ohledem na datum předložení tak bude k dispozici dostatek času na projednání a schválení návrhu.

V Praze dne 2. 9. 2020

Věra Kovářová v. r.

Vít Rakušan v. r.

Jan Farský v. r.

Petr Gazdík v. r.

Jana Krutáková v. r.

Petr Pávek v. r.